

Gheorghe Alupoaei – truditorul, făuritorul de artă vasluiană

Actual Vaslui 19 March 2024

Multe din sculpturile urbane ale județului Vaslui sunt cizelate de mâinile lui harnice datorite cu talent și îndemânare a porunci uneltelor să imprime în veșnicie chipurile unor oameni ce n-au umbrit degeaba pământul românesc. Creațiile lui artistice înnobilează orașul nostru, forme din piatră sau bronz amintesc de oameni ce au aparținut Bârladului. Hușului. Din Episcopia Hușului domnitorul Moldovei medievale își adună încă oștenii la arme, în timp ce peste mări și zări Eminescu al nostru, al tuturor îndeamnă la reculegere în fața unei cărți deschise. "Lucrările sale artistice au devenit un bun al oamenilor, i-a îmbogățit fără a se îmbogăți căci a socotit mereu că marea zestre este ceea ce lasă timpului și timpurilor"(Constantin Clisu) .

Nu e vasluian prin naștere, până la locul nașterii lui trebuie să străbați vreo câteva județe, să ajungi măcar cu gândul în nordul Moldovei, în Zamostea Sucevei. Acolo Vasile Alupoaei brigadier silvic se însurase cu Aspazia Tincu, fată provenită dintr-o familie înstărită și tânără femeie măritată era respectată de comunitatea de țărani români nu doar pentru educația aleasă ci și pentru implicarea sa în viața social-culturală și religioasă a satului. În primăvara

anului 1944, într-o zi de 18 martie, mama Aspazia dăruia viață celor doi prunci Gheorghe și Alexandru, gemeni ce vor bucura casa soților Alupoaei cu zburdălniciile lor, crescând frumoși, deștepți, ascultători întru toate. Cinci copii s-au ridicat în băătăura Aspaziei și a lui Vasile și dați-vă seama ce hârjoană va fi fost până ce școala i-a mai răsfirat! Plecat-au spre învățătură întâi gemenii, în primele două clase primare fiind îndeaproape supravegheați de bunicul matern. Nu știm motivele pentru care părinții aleg ca primă etapă de educație școala din satul copilăriei mamei, nu cunoaștem ce anume i-a determinat a-i lăsa în grija bunicului Toader Tincu. Mai mult ca sigur partea de contribuție a acestuia la ridicarea școlii le va fi dat garanții solide că gemenii vor beneficia de o riguroasă educație școlară. Dar se prea poate ca tânăra mamă să se fi simțit istovită de muncile specifice îngrijirii și educării "unei echipe de baschet", juniori năzbătioși. Gheorghe și Alexandru vor fi elevi al școlii din Lișna doar doi ani, apoi se vor muta cu învățătură în satul tatălui și vor termina clasele primare la Școala din Smârdan. Nestatornic se dovedește a fi și stagiul de pregătire gimnazială, în clasa a cincea fiind elevi ai școlii din Hudești, transferându-se apoi pentru alți doi ani la Școala din Suharău. Nu ne spune maestrul nostru de ce s-a preumblat prin atâtea școli, dar faptul că ultimele localități aparțin județului Botoșani menționat uneori ca loc al originilor sale, mă îndeamnă să cred că părinții se nevoiau a ridica o casă în Smârdan. (Da, presupunerea mea se confirmă, pagina 235, volum I, din "Semne grafice de recunoștință" autorul Ghe. Alupoaei amintește de casa părintească și grădina din satul Smârdan).

Primele manifestări artistice, primele încercări de a crea lucrări după model sau inspirate din ceea ce vedea în jurul său, vin din perioada Zamostea, de dinainte de clasele primare, când mama descoperă că lui Gheorghe îi place să deseneze într-o manieră realistă lucrurile pe care ochii și mintea lui le înțelegea. Se pare că atunci apare una din primele sale lucrări "Enoriași intrând în biserică", desen conturat sub impactul vizual produs de șirurile ordonate ale sătenilor îndreptându-se spre lăcașul de cult ale căror clopote bătând îi chema la slujbă. Își mai aduce aminte maestrul nostru de tatăl său citind ziarul pe a cărui primă pagină era redată o fotografie a lui Stalin. "Mi-a cerut să-l desenez și eu am făcut-o fără probleme". Considerând că gemenii au înclinații artistice, mama i-a încurajat să se exprime, le-a cultivat dragostea către desen, dorindu-și pentru amândoi studii liceale de specialitate. Însă posibilitățile financiare ale familiei nu vor permite o asemenea instruire, astfel încât Alexandru se va îndrepta către o școală de arte și meserii care să-i asigure un loc de muncă cu un venit sigur. Nu voi înceta nicicând să arăt că generații de tineri de altădată au învățat înfruntând greutățile vieții, au "luptat" și au aflat căi de a-și împlini

visele fără a cere părinților sacrificii peste puterile lor. Alexandru a muncit de pe la vreo 17 ani ajutând familia, dar mai ales ajutându-se pe sine să parcurgă cursurile unui liceu(seral), perioadă în care nici nu va gândi să se limiteze la acest nivel de studii, drept dovadă absolvirea Facultății de electrotehnică din cadrul Politehnicii ieșene.

Destinul lui Gheorghe a fost mai blând, el va beneficia de bunăvoința unor rude care vor suporta nu numai taxa de înscriere la Școala medie de muzică și arte plastice din Iași, ci îi vor oferi tot sprijinul, suportul material și emoțional(mama moare în 1961) pentru a finaliza cursurile acestei instituții de învățământ. A fost mai mult decât norocos că din echipa de profesori vor face parte multe cadre universitare, căci prin desființarea Institutul de Arte din Iași(1950-1960), nume precum Achim Stoica, Călin Alupei, Petre Hârtopeanu, Vasile Condurache, Dan Hatmanu, Corneliu Baba, Iftimie Bârleanu vor ocupa catedre de specialitate aici. Înclinația către sculptură i-a fost descoperită de Vasile Condurache, iar Iftimie Bârleanu impresionat de calitățile artistice ale adolescentului spunea mereu în cancelarie "geme talentul în el".(Mă abat puțin de la temă, atât cât să vă spun că statuia lui Ștefan cel Mare din centrul orașului nostru este opera lui Iftimie Bârleanu). Din garda veche, profesorul și directorul adjunct al școlii medii, Pavel Giligor, emblematic pentru disciplina desen descoperă calități de bun observator al realului și posibilități de exprimare grafică în relief. Desenele elevului Gheorghe Alupoaei dădeau impresia că ies din foaia de hârtie, creau vizual senzația că pot fi pipăite cu buricele degetelor care ar fi coborât sau urcat depărtându-se sau apropiindu-se de suprafața plană, neatingând-o niciodată. Avea așadar rara înzestrare de a desena tridimensional. Era remarcat de profesori pentru studiul formei, pentru valorația în creion și cărbune, pentru spontaneitatea crochiurilor. În clasa a IX-a elevii de an terminal veneau la șevaletul lui privind cu admirație ceea ce desena. Înțelegem că era unul dintre cei mai apreciați elevi la desen, foarte talentat, și, cu toate acestea va alege în cele din urmă dalta și ciocanul, pentru că numai sculptura îi dădea prilejul de a se exprima plastic așa cum voia el. Voia mai mult decât iluzie, voia forme și volum în spațiu. Elev fiind a realizat studii și compoziții în afara celor impuse de programa școlară, fiindu-i selectată o lucrare("1907") pentru participarea la Festivalul Internațional al Tineretului de la Helsinki(1961). Desenele și crochiurile sale vor fi expuse în expoziția permanentă "Octav Băncilă"(1961), cu studii de desen și studii de portrete a participat în 1963 în expoziția deschisă la Palatul Culturii din Iași. Obținând piatră din demolarea Academiei Mihăilene realizează câteva portrete în interpretare personală, inspirându-se din cultura antică greacă, "Laocoon" și "Ulise". Acum, să nu credem cumva că elevul Gheorghe Alupoaei doar a desenat și a "cioplit" în cei cinci ani de Școală de muzică și arte

plastice, a învățat chimia cu Cecilia Lupescu, istoria a fost predată de profesorul Ghe. Ion Diaconu, în timp ce la ora limba și literatura română intra cu catalogul sub braț Costică Munteanu. Și nu cred că vreunul din ei ar fi dat note mari pentru un portret!

Examenul de maturitate l-a susținut în 1963 la Liceul Costache Negruzzi din Iași. Gheorghe Alupoaei termina liceul cu rezultate bune la disciplinele de plastică și primea recomandare din partea profesorului îndrumător, pictorul Petre Hârtopeanu să se înscrie la Academia de Arte din București sau Cluj. Sărăcia îl face să rămână la Iași, dar talentul și neastâmpărul artistic îi călăuzesc pașii către Facultatea de arte Plastice a Institutului Pedagogic. Evident că programul de studii a avut ca scop inițierea și dezvoltarea cunoștințelor privind formele volumetrice, înțelegerea tehnicilor și tehnologiilor pentru sculptură (modelaj, turnătorie, modelarea metalelor, etc.), evident că toate cursurile teoretice și exemplificările practice au vizat formarea unei gândiri proprii asupra sculpturii și artei. Disciplinele precum "Istoria artei", "anatomie artistică", "studiul formei și volumului pentru sculptură", "studiul compoziției în sculptură" au fost intens urmărite, conștient că toate aceste materii nu doar cu valoare de examen, îi vor asigura baza teoretică și practică pentru lucrările la care visa că le va realiza. Regăsește parte din cadrele didactice din perioada liceului, astfel Vasile Condurache îi va fi acum profesor în compoziție sculpturală, Dumitru Căileanu îi va fi îndrumător în abordarea basoreliefului, Ion Buzdugan e universitarul cu un impresionant bagaj cu noțiuni artistice despre nud și portretistică, iar artistul emerit Iftimie Bârleanu este cel care îi va desăvârși cunoștințele despre echilibru plastic, armonie și expresivitate sculpturală. Încă de la primele lecții primite de la sculptorul și mentorul său Bârleanu, și-a descoperit preferința, pasiunea pentru portretele sculptate considerând că acestea îi ofereau "posibilitatea de a reda trăirile interioare ale personajului". Că student a participat la expozițiile anuale ale facultății, realizează împreună cu un coleg bustul lui George Enescu, reprezentând comanda unei școli din Botoșani. Tot în anii de facultate execută portretul tatălui său (gips patinat, colecție particulară), un portret de studentă, lucrări de referință în portretistica sculpturală. Trec anii de facultate unul după altul, se bucură enorm că sora Eufrosina devine studentă a aceleiași Facultăți de arte plastice în 1965, își dă examenele de stat anul următor.

Imediat după absolvire a primit repartiția la catedră de desen la Liceului "Gheorghe Gheorghiu Dej" din Bârlad, la care s-a putut prezenta abia în februarie 1967, deoarece a trebuit să-și satisfacă stagiul militar o jumătate de an (august 1966 – ianuarie 1967) la Școala de ofițeri de rezervă din Arad. "Colegi de școală militară mă invidiau pentru

repartiția ce o aveam, pentru norocul de a da peste un asemenea director” mărturisește maestrul Gheorghe Alupoaei. De altfel își amintește cu nostalgie și respect de grija părintească ce i-a purtat directorul Vasile Dumitrache, urmărind îndeaproape ca el să aibă “asigurate condițiile de trai acolo în internat și la cantină”. Nu avem mărturisiri să-l fi asistat la orele de desen, dar știm sigur că avea obiceiul zilnic de a vizita toate spațiile din complexul școlar. Așa se face că în luna mai 1967 directorul Dumitrache sesiza apariția unei noi sculpturi în camera atelier a cercului de artă plastică. Mult diferită de celelalte, deci neaparținând vreunui elev, “o balerină într-o mișcare grațioasă” i-a adus confirmarea că “preocupările mele de specialitate nu se opreau numai la catedră”. Mândru a fost artistul surprins în “flagrant” cum mândru peste poate va fi fost directorul având în colectivul său asemenea talent. Tocmai de aceea nu și-a ascuns uimirea, indignarea câteva luni mai târziu, când în vara lui 1967 “fusesem chemat la un curs de perfecționare la București”, experiența lui directorială dovedindu-i în nenumărate cazuri inutilitatea unor astfel de instruirii care se făceau doar pentru îndeplini o cifră planificată. Cu alte cuvinte perfecționarea aceea era mult sub nivelul de cunoștințe al profesorului Gheorghe Alupoaei, cu alte vorbe așa zisa perfecționare era mai degrabă o jignire pentru tânărul profesor de desen. Dar asta știa un singur om, directorul Dumitrache, al nostru Gheorghe Alupoaei a înțeles câteva zile mai târziu!

A fost titular pe catedra de desen 8 ani, aici în liceul bârlădean susținând examenul de definitivat și cel de grad I. A funcționat în paralel și la Școala nr. 9, simultan a predat sculptură și desenul la Școala de muzică și arte plastice “N. Tonitza” din Bârlad. Devenit bârlădean prin adopție a avut șansa să se împrietenească cu tineri artiști, foști colegi de studii puși pe fapte mari, a avut norocul să aibă drept modele profesionale și de comportament în societate o seamă de profesori de excepție, Vasile Țugulea, Traian Nicola, Neculai Rânceanu Popa. A frecventat mediul cultural bârlădean admirând oameni de calibrul lui Marcel Guguianu, Gruia Novac, Constantin Clisu. Când în toamna lui 1976 părăsea Bârladul doar el știe ce va fi gândit și simțit. Cu finețea și delicatețea unui intelectual spune doar atât: “a fost un moment de schimbare cu mari și profunde agitații în viața mea. Părăseam Bârladul și nu știam că o fac pentru totdeauna”. Trecea de la munca directă la catedră la aceea de control și îndrumare în cadrul disciplinei sale artistice. Evoluă, era de bine! Lăsa catalogul pentru activitatea specifică unui inspector școlar, dar pleca dintr-un colectiv care îl aprecia, pleca din urbea în care lumea culturală îl cunoștea și admira. Participase la Expoziția de grup a plasticienilor bârlădeni la Casa de Cultură “1 Mai” din București(1969). Bustul lui Gheorghe Roșca-Codreanu realizat în praf de piatră(1971)

veghea din curtea liceului la buna desfășurare a procesului de învățământ, iar bustul lui Emil Gârleanu era așezat din același an la loc de cinste în fața Școlii "Iorgu Radu". În 1974 expusese la Botoșani portretele "Hâtru" și "Portret compozițional feminin". Nu e nevoie de cuvinte care să explice gestul său de a reveni în 1976 cu o expoziție personală la Casa de Cultură "G. Tutoveanu".

Așezat în peisajul didactic gimnazial de la noi, și-a îndeplinit atribuțiile specifice funcției de inspector școlar. Timp de 17 ani (cu două mici întreruperi) activitatea sa de îndrumare și control a fost orientată spre asigurarea calității educației la specialitatea sa. A inspectat unitățile de învățământ din județul Vaslui verificând, evaluând activitatea profesorilor de desen, consiliind și sprijinind personalul didactic în vederea îmbunătățirii activității la catedră. Din sfera preocupărilor sale nu au lipsit coordonarea activităților de dezvoltare profesională a cadrelor didactice, după cum a avut mereu în atenție supravegherea și îndrumarea activității comisiilor metodice din unitățile de învățământ. A fost permanent interesat de nivelul de cunoștințe al elevilor, dorindu-și ca aceștia să înțeleagă arta în minunata ei diversitate temporală, să admire conștient reprezentările artistice ale semenilor noștri, indiferent dacă e desen, grafică, pictură, sculptură sau muzică în toate genurile ei. Cum se desfășurau verificările sale? Cum era inspectorul Gheorghe Alupoaei? Iată ce ne dezvăluie Petruș Andrei, tânăr director la Liceul din Puiești despre descinderea echipei de control în școala sa: "dacă unii din membrii brigăzii de control se comportau precum cei de la CFI (Cei Fără Inimă de la Controlul Financiar Intern) inspectorii Gheorghe Alupoaei și Dumitru Apostolache erau niște domni. Tratau colegii asistați cu duhul blândeții, corectând lipsurile și eventualele greșeli, ajutând cu sfaturi competente pe cei aflați la nevoie". Pentru aceste calități umane erau prețuiți, mulți din profesorii inspectați căutându-le compania și prietenia.

Superiorii săi nu au avut niciodată a-i reproșa vreo ceva în privința "datoriei de serviciu". Până într-o zi când, din mers, inspectorul general Ștefănică Armeanu îi solicită prezența în biroul său. În toată cariera lui de inspector școlar așa ceva nu se întâmplase, o astfel de chemare însemna că avea să urmeze o discuție cel puțin dezagreabilă pentru ambii interlocutori, urmare a unor sesizări nefavorabile. Ei bine, Alupoaei avusese de curând o inspecție, examen de grad didactic II cu un profesor care ținuse niște "lecții dezastru"! Nici cadrele didactice din școală nu aveau o părere bună despre candidat. Gheorghe Alupoaei nu a avut tăria să-l "pice" și inventează o soluție salvatoare în procesul verbal, oferind astfel un calificativ bun, dar nemeritat. Binele făcut era cât pe ce să se întoarcă împotriva sa, amar

gust experimentând, lecție de viață învățând. Candidatul avusese îndrăzneala a se declara nemulțumit, în locul unui gest de recunoștință ce ar fi fost absolut firesc și normal, el are curajul să amenințe anunțându-și intenția de răzbunare, așteptând deocamdată momentul în care va putea arăta maestrului ce înseamnă a fi inspector. Noroc că Armeanu a știut cu cine are de-a face și n-a îngăduit ca acest "eșec" să păteze exemplara muncă profesională a inspectorului Alupoaei. Relația dintre cei doi inspectori s-a cimentat, căci posesori de valori morale au pus la temelie ei respectul și prietenia. Cât despre candidat, mare noroc că învățământul vasluian a fost ferit de serviciile unui inspector cu un asemenea caracter...

Dintr-o asemenea experiență(și multe altele care au mai venit în viața sa) Gheorghe Alupoaei, și-a "dat seama de cantitatea de nemernicie din mintea și sufletul unor ființe care doar fizic se aseamănă cu oamenii". A învățat să cântărească mult mai atent pe cei ce doreau să-i stea în preajmă, astfel încât să nu permită să se mai "aciuize" pe lângă el "împostori, farsori sau alte asemenea nonvalori". S-a înconjurat de oameni care luptă să lase în urma lor ceva de preț, o contribuție cât de mică la îmbogățirea patrimoniului cultural al zonei. Și slavă Domnului, Vasluiul are din plin profesioniști în toate domeniile, nu doar cultură sau învățământ! În toate instituțiile vasluiene află oameni dedicați profesiei lor, muncind cu râvnă, pasiune, dăruire să sfințească locul în care "piața muncii" i-a așezat. Cu astfel de oameni simpli, integri i-a făcut plăcere să se însoțească, oameni puri a căutat să descopere oriunde s-a aflat prin natura serviciului sau a creației. Vă provoc să răsfoiți "Semne grafice de recunoștință" șase volume cu portrete ale celor apropiați sufletului lui Gheorghe Alupoaei. Membrii familiei sale, cadre didactice bărlădene, vasluiene, hușene, negreștene, oameni din administrația publică locală, slujitori ai cărții, organizatori de evenimente culturale, scriitori, jurnaliști, medici, vecini, prieteni, sute de chipuri vă vor zâmbi din paginile acestor volume de carte. Sunt semne de neuitare pentru toți cei care cu sinceră și cinstită atitudine i-au fost alături în efortul său de a se realiza artistic. Citiți cu atenție cele cinci "motivații" și veți descoperi în Gheorghe Alupoaei omul care spune adevărul și oferă prin exemplul personal sfaturi despre cum ar trebui să ne selectăm prietenii, căci de "neprieteni" colcăie lumea! Răsfoiți, opriți-vă din când în când și citiți ce scrie Alupoaei despre fiecare personaj și veți înțelege ce îl face atât de special. Nu averea ci onestitatea, nu funcția ci omenia! Răsfoiți și admirați portretele pentru a căror realizare a avut nevoie înainte de toate de modelul care să-l "instige" către actul artistic, hârtie și creion având mereu asupra sa!

S-a ocupat de creație în paralel cu munca de la catedră, dar "n-a prea dispus de timp" pentru o astfel de îndeletnicire, împovărat fiind cu sarcini tot mai multe și mai grele care oferite cu multă "generozitate". Nu și-a dorit să fie director de gimnaziu, dar a trebuit să accepte funcția de director al Școlii nr. 7, la "pachet" cu organizarea unui schimb de experiență cu omologii de instituții gimnaziale. I s-a impus "pe linie de partid"! Amintindu-și de acele perioade are totuși puterea să glumească utilizând replici din perioada comunistă: "unde-i ordin, cu plăcere!". Cum să spui "nu" când șeful și partidul cere? Lipsit de experiența manageriatului dar având ani de practică de inspectorat școlar, simțind așadar pulsul școlii, carențe, neajunsuri, așteptări, întâlnirea cu directorii școlilor gimnaziale a fost o reușită, "a lăsat în urmă o stare de bine, nu de mulțumire ci de emulație în rândul cadrelor". Bun organizator al activității școlare a fost, patru ani(1984-1988) a gestionat cu înțelepciune fondurile financiare alocate, acordând atenție deosebită segmentului de activitate ce se ocupă de gestionarea resurselor umane, funcție vitală ce acoperă toate aspectele legate de relațiile dintre angajați și instituție. După revoluție a intrat în colectivul profesoral al Școlii nr. 4, funcționând aici până la pensionare(2007), alte 17 generații de copii primind chei pentru a pătrunde în palatele artei. Unii dintre aceștia și-au urmat maestrul, convinși fiind că au chemarea necesară descoperită de dascălul lor. Peste 41 de ani de învățământ, profesor sau inspector, Gheorghe Alupoaei a reușit să înobileze instituțiile de învățământ, "punând peste tot o fărâmă din sufletul său mare, dorind să implanteze frumosul în toate locurile unde viața i-a hărăzit să se afle". Cei 41 de ani în slujba învățământului i-au fost rășăriți cum se cuvine, nominalizat fiind pentru diferite distincții, titluri, gradații de merit.

Maestrului nostru îi place să spună despre sine că e "sculptor sezonier", adică puține fost-au orele destinate creației. Multe din clipele febrei creații fost-au furate vieții de familie, având întotdeauna sprijinul doamnei sale Virginia care l-a înțeles, sprijinit, trimis de acasă spre atelier... Lucrările de mari dimensiuni au fost făurite în magazii fără încălzire, impropriei muncii odată cu scăderea temperaturilor. N-a avut niciodată un spațiu adecvat, o încăpere luminoasă, călduroasă, deci nici pomeneală de atelier personal! Dar chiar și așa, fiecare an "s-a lăsat cu o serie de lucrări". Dacă ar fi să "contabilizăm", rezultă că opera sculptorului este într-adevăr impresionantă, chiar sezonier practicând arta sculpturii a dat comunității vasluiene două complexe monumentale(Huși), un complex statuar(Movila lui Burcel), 24 de busturi de for public, zeci de portrete de expresie, 11 compoziții sculpturale de interior, 6 torsuri feminine, 6 basoreliefuli, sute de lucrări de grafică. Multe din lucrările sale au făcut parte din expoziții de grup(1969, 1978, 1979, 1980, 1981, 1983, 2000, etc), cele de

mai mici dimensiuni au fost reunite în expoziții personale. Nu sunt de trecut sub tăcere premiile care i-au fost acordate: Diploma doonare pentru participarea la Expoziția interjudețeană de Arte Plastice(Vaslui, 1978), Premiul II, Cântarea României(1979), Diploma Fundației M. Guguianu pentru întreaga activitate de artist(1996), Premiu și diplomă de onoare Salonul Anual al Artiștilor Tutoveni(1996), Diploma de participare la Expoziția "România – Uniunea Europeană în Diversitate"(Vaslui, 2004).

Pentru Gheorghe Alupoaei arta e metaforă, ea "se desprinde de obișnuit prin înnobilarea formei, ori a sunetului, cuvântului sau mișcării" presupunând obligatoriu "trăirea și dăruirea unei părți din sufletul celor care creează". Artă e liantul dintre două suflete, e conexiune între creator și privitor, obiectul de artă este esența de muncă făcută cu har, iar actul creației plastice numită de el "clipa de grație a minunii" are în substanța ei inspirație divină. Prin ținuta ei statură, sculptura e "e cea mai tăcută în raport cu lumea materială exterioară", dar "emite" din interior "sonorități pe scara valorilor" cu vibrații crescendo de la "șoaptă până la tunet". Tot despre sculptură spune Alupoaei că se diferențiază de celelalte manifestări artistice prin puterea ei de a "îngheța" forma în eternitate! Iată încă o puternică motivație în orientarea artistului nostru către sculptură. A fost apoi șansa de a realiza monumente de for public, lucrări de artă plastică, artă monumentală cu caracter comemorativ, decorativ. Toate lucrările aparținând acestei categorii amplasate în spații publice. Făurite, ridicate, plasate ca parte a culturii vizuale, monumentele lui Gheorghe Alupoaei amintesc continuu de ceva sau cineva cu deosebită însemnătate, având atribuite valori culturale sau istorice naționale sau universale. Așadar, monumentele lui Gheorghe Alupoaei transmit un puternic mesaj despre valorile și principiile națiunii noastre, absolut toate creațiile plastice rod al muncii sale au rol simbolic în societatea noastră. Și e foarte important de subliniat că ele fac parte din patrimoniul național cultural!

Timpul a dovedit cu prisosință că Gheorghe Alupoaei e un creator înzestrat. A măiestrit busturi ale unor înaintași, figuri luminoase ale unor personalități locale și naționale bine evidențiate în istorie, artă, știință. Chipurile, portretele lor turnate în bronz ori în praf de piatră sunt de multă vreme așezate în fața unor instituții de învățământ și de cultură. Elena Cuza, Ștefan Procopiu, Emil Racoviță, Anghel Rugină, Vasile Alecsandri, Ștefan cel Mare străjuiesc intrările școlilor cu același nume. Ștefan Ciobotărasu, Victor Ion Popa, Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Milescu Spătarul, Valentin Silvestru întregesc șirul de lucrări sculpturale plasate strategic la loc vizibil adăugând distincție instituțiilor de cultură din tot județul

nostru. Remarcăm prezența sculpturile lui Gheorghe Alupoaei nu doar în orașul reședință de județ ci pe tot cuprinsul său.

Mâinile lui au modelat compoziții sculpturale de interior mintea și ochii lui au "cerut" gipsului patinat să se materializeze în portrete ale unor personalități locale precum Ion Iancu Lefter(poet), Traian Nicola(prof.), Constantin Parfene(prof. Univ.), Cristian Nacu(regizor), Aurel Istrati(pictor). Sub culoarea cărămizie a gipsului patinat, sub lustrul, luciul imprimat de artist vrând să imite un anumit tip de ceramică, personajul e mai viu, mai activ, trăsăturile fizice sunt mult accentuate. Cu aceeași pasiune și satisfacție a lucrat Gheorghe Alupoaei gips polisat, textura și culoarea albă ca elemente de limbaj sculptural îmbiindu-l a trata piesele finale aplicând metode specifice obținerii marmurii șlefuite. "Meditație", "Dansul", "Orfeu", "Primăvara" au străluciri de marmură irizată. La fel de reprezentativ pentru stilul său este "Luceafărul"(gips), un fragment dintr-un grup statuar cu o Cătălină pământeană "topită" după iubirea celui "nemuritor și rece". Torsurile cioplite în piatră au forme unduioase, cu sugestii lirice, pentru a vă convinge căutați imaginile lor(Modigliani, Tors feminin).

Piatră, gips, fontă a lucrat Gheorghe Alupoaei. El este realizatorul monumentului din fontă ce se înalță pe locul numit Movila lui Burcel. Puțini dintre noi au cunoștință că ceea ce în schițele de lucru era un grup statuar, trebuia să domine platforma de pe dreapta Prutului, acolo unde la 22 iunie 1944 se dădea ordinul "Ostași, vă ordon, treceți Prutul". Din motive lesne de înțeles s-a renunțat la proiectul inițial și chiar dacă a rămas doar "tânăra moldoveancă" ridicându-se cu precauție în noua locație de pe culmea Movei lui Burcel, monumentul rămâne un omagiu adus celor căzuți în cel de-al doilea război mondial. Nu putem trece mai departe fără a sublinia că din sfera preocupărilor sale artistice au făcut parte tehnicile sgraffito- basorelief cioplit pe zid, în straturi de ciment colorat("Apa și viața", "Artele", "Bios"), iar în grafică a realizat schițe portret, schițe de concept pentru compoziții sculpturale, ilustrații pentru coperte de carte sau revistă, ilustrație pentru texte și poezie.

Nu-mi propun să vă zăpăcesc cu sensuri, semnificații, simboluri, limbaj vizual, caracterizare a operei artistului Gheorghe Alupoaei, s-au ocupat de acest aspect critici de artă, majoritatea albumelor omagiale fac astfel de referiri, dar ele se adresează cu seamă cunoscătorilor în domeniu. Cred că e mai interesant de aflat care sunt lucrările de care se simte atașat, cum lucrează maestrul nostru. Printre preferințele sale se află bustul lui Nicolae Milescu Spătarul, considerând că "este unul dintre cele mai reușite. L-am făcut cu

un patos absolut. Am citit despre el, i-am simțit vibrația de cărturar, de rar călător în lumea largă, l-am plantat în secolul lui cu piese de vestimentație specifice stilului baroc. L-am tratat într-o manieră barocă”. Se mândrește cu bustul poetului național, un monument ridicat în inima Canadei(Edmonton). S-a simțit onorat a da curs solicitării locuitorilor canadieni, a lucrat cu deosebită plăcere, trimitând în Edmonton un “Eminescu” în fază de gips, comunitatea preocupându-se de turnarea în bronz. Chiar dacă nu a participat fizic la inaugurare(16 ianuarie 2011), a fost prezent cu gândul alături de Constantin Clisu, animatorul acestui act de cultură. Sentimentele de apreciere au venit în România sub forma scrisorilor de recunoștință pentru darul de suflet oferit românilor de dincolo de ocean.

Dar până a ridica o statuie, un bust, un ansamblu sculptural maestrul Gheorghe Alupoaei parcurge obligatoriu câteva etape de studiu, de tatonare, de “acomodare” cu personalitatea menită a căpăta chip în mâinile sale. Nimic nu e lăsat la voia întâmplării. E talent, e har de la Dumnezeu dar totul începe cu un plan de cercetare, de documentare din care să înțeleagă însușirile fizice, de ținută, de temperament ale personalității ce urmează a-i realiza în manieră artistică portretul sculptural. Apoi urmează lectură intensă din care să reiasă ce îi definește ca preocupare specifică, astfel încât să se contureze trăsătura definitorie tipică a personajului studiat. O altă etapă o constituie schițele, desenele, în nenumărate variante de la simplu la complex, până se conturează în alb-negru imaginea busturilor și portretelor sculpturale, ansamblelor. Despre modul efectiv de lucru, îl las pe maestru să povestească:“Printre puținele grupuri stauare monumentale ce-mi aparțin se numără și Ștefan cel Mare și Sfânt din curtea Episcopiei din Huși. Este altfel decât toți Ștefanii realizați până acum. M-am legat mai strâns de această lucrare și pentru un fapt mai aparte. Portretul mi-a dat oarece probleme. În fiecare a doua zi eram nemulțumit de ceea ce realizam. S-a întâmplat ca în una din zile să fiu singur pe schelă, fără desenele proiect asupra mea. Jos, pe un taburet, un tranzistor emitea calm programul zilei. M-am lăsat purtat de armoniile sonore ale unor arii din opere celebre și de comentariile docte ale unui muzicolog cunoscut. Nu știu dacă am stat pe schelă mult sau puțin. Intrase la un moment dat vecinul, chiar cetățeanul care îmi pusese la dispoziție hala în care lucram, accesul la curentul electric și la alimentarea cu apă. Dându-mă jos să aprind o țigară, am rămas uimit de ceea ce realizasem. Mi se părea ceva incredibil, Ștefan era într-o meditație solemnă, nu mă privea, se uita parcă prin mine, undeva, departe, nedefinit. Era într-o altă lume. Nu-mi amintesc nici o fărâmbă din timpul cât am lucrat... Era într-o Duminică... Acest Ștefan, mai bătrân decât toți Ștefanii din Moldova, e ușor adus de spate, aplecat asupra

celor sfinte, cu demnitate, dar fără atitudinea fermă a domnitorului, precum celebrul Ștefan din centrul Vasluiului... ”

Gheorghe Alupoaei se dovedește a fi un profesionist lucid, tenace, prolific, operă sa dă expresie unui creator adevărat, plin de talent. Lucrările lui în piatră sunt energice, au o bărbăție aspră și calmă, ghipsurile lui fac dovada unei sensibilități certe a modelajului. Inconfundabilă amprentă personală lasă orașului și județului nostru artistul Gheorghe Alupoaei. O seamă de "statui ce nu ies la pensie", o adevărată arhivă personală fi-va etern expusă în spațiul geografic al acestui teritoriu numit Vaslui. A trudit și trudește încă, a răspândit în toate zările elemente ale creației sale! A risipit și risipește încă frumuseți sculptate! Să-i fim recunoscători pentru arta sa ce are darul a ne îmbogăți cultural, să mulțumim Artistului, Maestrului, ce dăruiește tuturor parte din sufletul său încărcat de stări și sentimente de noblețe. "Frumosul va salva lumea" e crezul său artistic, întreaga-i carieră fiind călăuzită de dorința de a accentua "mai mult identitatea noastră de români", "de moldoveni", de vasluieni.

Mihaela Ochianu – Biblioteca Județeană "Nicolae Milescu Spătarul " Vaslui

Bibliografie: Traian Nicola – Valori spirituale tutovene : bibliografii(Primăria Municipiului Bârlad, 1999); Valentina Lupu, Valeriu Lupu – Statuile nu ies la pensie(Editura PIM, Iași, 2007); Laurențiu Chiriac – Gheorghe Alupoaei : memoria timpului(2015); Gheorghe Alupoaei : micromonografie(Biblioteca Județeană "Nicolae Milescu Spătarul" Vaslui, 2014); Gheorghe Alupoaei – 60(2004); Academia Bârlădeană(2014, nr. 4)